

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MIA

INSERATE

Cl. regulamentului de
prețuri a tarifului com-
ercial, categoria V.

Unitatea

2628

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei

Pe 6 luni . . . 280 Lei

Pentru străinătate 1000 Lei

Foae bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

In prag de un nou

(ivo). Ruit hora. . . Din caerul bătrân al vremii s'a depănat încă în an tot atât de zbuciumat și de plin de lacrimi ca și ceilalți dinainte. S'a îngropat în trecut, și altul nou îi ia locul plin de nădejde viitorului. Căci așa îl vrem cu toții pentru noi și pentru neamul nostru: Aducător de pace, de bine și de fericire. Dar cum s'ar putea prea bine ca așteptările ce le legăm de el să fie deșarte, căci semne de mai bine în el nu se arată, ci teama de mai rău pătrunse tot mai adânc sufletul nostru, ca buni creștini să căutăm să profităm cât mai mult de el.

S'a spus și se spune încă timpul e bani. E foarte adevărat pentru cei care neguțătoresc cele lumești. Dar e și mai adevărat că pentru noi creștinii timpul e veșnicie, căci în vremea scurtă a vieții acesteia pământene ne agonisim veșnicia, fericită sau dură, după cum am folosit-o. De aceea a spus Dumnezeu: Tempus omnia fert, sed et aufert omnia tempus. Vremea toate ți-le aduce, inclusiv fericirea veșnică), dar ți-le și răpește pe toate.

„Cea mai mare parte a vieții oamenilor se petrece în a face rău, și o mare parte în a nu face nimic și a pierde tot ce mai rămâne în a face altceva din care trebuie să se facă“, a spus Seneca. Și cu câtă dreptate. Noi înșine ne dăm foarte bine seama de acest adevăr. De aceea să ne amintim ceea ce scria pe un ceasornic vechiu al unei biserici medievale: Transeunt et imputamur. Trec orele, zilele, anii și nu se mai întorc, trec și ni-se impută. Dacă și pentru o vorbă deșartă vom fi trași la răspundere, cu atât mai vârtos va trebui să dăm seamă de timpul pierdut în păcat sau fără să fi făcut ceva pentru veșnicia noastră. Non numerantur, sed ponderantur, scria pe un alt ceasornic. Nu se numără orele noastre, nu se socotesc, ci se cântăresc. Căci poți să fi trăit mult și să fi trândăvit pentru sufletul tău și invers: Puține zile să fi avut de viețuit în această lume, dar acestea să fi fost grele și pline de cântarul veșniciei.

Deviza noastră să fie aceasta: Vivit christianus ut aliquando moriturus, moritur ut semper victurus: Creștinul trăiește ca unul ce știe că va muri oarecând și nu are ca unul sigur de victorie. Fiecare an ce trece, fiecare oră ce zboară ne apropie de veșnicie. Să nu uităm că orele „vulnerant omnes, ultima necat“, toate rănesc, dar ultima poate fi fatală. Deci creștinește să petrecem zilele vieții noastre, ca unii ce nu avem aici în această lume stătuare și atunci se va putea scrie pe mormântul nostru ceea ce dorim Anghere să fie săpat la căpătâiul său: „Tandem felix“, în sfârșit fericit! Se înțelege: În Domno!

Steaua Viflaimului

(+) De Crăciunul acestui an Vicarul Domnului a rostit — ca și anii trecuți — un luminat și mișcător cuvânt de părintească învățătură, pe seama lumii întregi, la postul de radio al Vaticanului. Și a grăit, Sf. Părinte, între altele, și acestea:

„Din nou, marea familie creștină sărbătorește înălțătura sărbătoare a nașterii Mântuitorului într-o atmosferă de groază și ură. Cu durere trebuie să constatăm că fiecare zi aduce cu sine o intensificare a luptei de distrugere. Acesta este războiul care continuă fără nici un răgaz. În fața grozăviilor de astăzi pălesc cele mai sângeroase pagini ale istoriei. În mijlocul acestor neguri steaua Bethleemului împrăstie însă o lumină strălucitoare. Numai Mântuitorul ar putea risipi duhurile întunericului ce s'au abătut asupra omenirii. Cei ce risipesc idealurile religioase uită că Isus Hristos va priveghia ca aspirațiile lor materiale să fie spulberate. — Voi, creștini credincioși, suferiți de asemeni, dar aveți sădită în inimă speranța care țâșnește din însăși credința voastră. Un viitor greu și întunecat ne așteaptă pe fiecare dintre noi...“

Adevărat este cuvântul Sf. Părinte: vremele prin cari orbocăm sunt grele de neguri. Nouă însă ne lucrește și în bezna ce ne împrejmuie, ca și crailor dela Răsărit, luminoasa stea a Viflaimului Noptii Sfinte. Și chiar și în mijlocul primejdiilor ce ne pândesc și a suferințelor ce stau să ne copleșescă, suntem în drept s'o spunem că suntem mai norocoși decât Magii. Dâșii au văzut acea lumină călăuzitoare dintru înălțimile pure numai când erau la vârstă înaintată. Noi însă avem parte de strălucirile ei de când ajungem la anii priceperii. Binefacerile descoperirii dumnezeiești, lăsate în grija Miresei Domnului, ne întrauresc zilele încă de pe genunchii mamelor credincioase, și nu înceată a se revărsa din belșug asupra noastră în școală, prin rostul catihetului, și dela altare și de pe amvoane, pe calea cuvintelor de învățătură creștină. Aceleași scânteri ne lucesc apoi dintr'atâtea capodopere de-ale penelului, de-ale daltei, de-ale muzicei, de-ale arhitecturii și de-ale scrisului inspirat de adevărurile mari și sfinte ale credinții noastre mai presus de fire. — Numai de ne-am deschide ochii să le vedem și de ne-am deschide larg inima să le primim cu dragostea cu care ne sunt imbiante. Ceeace atârnă numai dela noi.

Noi creștinii suntem și în alte privințe mai norocoși de cât crailor dela Răsărit. Aceia au trebuit să bată cale lungă și anevoioasă până s'ajungă la Pruncul Isus, pe care l-au văzut numai puțină vreme, i-s'au închinat, și au plecat spre țările lor fără să se mai bucure vreodată de prezența lui. Cu totul alt-

fel stau lucrurile fiind vorba de noi: Nu trebuie să facem de cât câțiva pași și-l avem pe Isus Euharisticul pe toate altarele noastre, ziua-noaptea, ori în câtrău ne vor purta pașii, pe întreg rotogolul pământului. Acum și în Rusia Sovietică, unde se va aduce jertfă curată. Vălul pânii ni-l acopere numai pentru ochii trupului. Cu ochii credinței însă îl privim viu, întreg, biruitor și îndemnându-ne și pe noi la luptă cu învingere sigură, după care să intrăm în bucuria Lui și să fim slăviți și fericiți în vecii vecilor împreună cu Dânsul, întru împărăția Sa și a Tatălui ceresc.

Crailor dela Răsărit aduc daruri bogate împăratului Hristos. Pe noi Hristos ne copleșește de daruri dumnezeiești, cum e credința și roadele trăirii din credință. Mai mult: ni-se dă pe sine însuși nouă de nutremânt, ca și pe noi să ne îndumnezeiască la întreita lumină a stelei credinții, nădejzii și iubirii. Care stea nouă ni-se ascunde numai când nu vrem să privim la ea, în deosebire de cea a Viflaimului, care a apus vederii crailor, ori cu cât dor au dorit aceștia să-i vadă meren strălucirea. Dacă deci pe pământ e întunec mare și răutate multă, vina e a călătorilor de acum; e vina noastră, a creștinilor necreștini. Cum o spune și Sf. Părinte: „In haosul de idei din clipa de față, omenirea și-a continuat drumul uitând de Mântuitorul. Creștinii trebuie să-și amintească și ei că mulți dintre dâșii au avut idei contrare Bisericii. Orice păcat nou este însă un nou și trist adaus la această nenorocire ce s'a abătut asupra lumii“.

Ieșirea din blestemul de astăzi? Revenirea la Hristos și la calea indicată de steaua Viflaimului. Indemnul Sf. Părinte e atât de lămurit și de duios: „Ar trebui ca distrugerilor și devastărilor de astăzi să le servească drept avertisment ororile trecutului. Noi ne rugăm ca acesta să fie ultimul Crăciun de război, iar viitorul Crăciun să-l sărbătorim în pace. Toți cei ce aveți un cuvânt hotărâtor, ascultați-mă! Războiul s'a întins peste mai multe continente. Forța trebuie aplicată spre a servi la salvagardarea și apărarea omenirii, iar nu la distrugerea ei“.

Va fi ascultat acest cuvânt inspirat, rostit la o cumplită cumpănă a vremii? Domnului să ne rugăm ca glasul Preafer. Părinte Pius XII să nu fie glasul celui ce a strigat în pustie. Și anul nou, pe care-l începem, aducă-ne pacea și bunăvoință între singuratici și între neamuri învrăjbite astăzi.

Fiecare creștin e dator să lucreze în acest sens. Fiecare să se roage, mult și stăruitor; să cultive pacea, bunăvoința, spiritul dreptății și iubirii în propriul său suflet, în familia sa, în cercul său de influență. Din aceste păci mărunte, va răsări pacea cea mare.

Cuvinte arhieresti

I

I. P. S. Valeriu Traian îndeamnă la viață nouă întemeiată pe Decalog

[...] Indemnul neîncetat la împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, așa cum îl găsim în Cartea Sfântă, nu trebuie totuși să ne înspăimânteze. „Nimic nu este mai dulce, decât a ține poruncile Domnului”, ne spune Spiritul Sfânt (Sir. 23, 35), completând, prin rostul Sf. Ioan Evanghelistul, că poruncile Lui „grele nu sunt”. (1 Io. 5, 3). Isus ne asigură că jugul său e ușor, și Sfinții Părinți ai Bisericii au căutat anume asemănări pentru a ne face să înțelegem acest lucru și spun nu odată, că poruncile lui Dumnezeu sunt pentru suflet ca aripile pentru pasăre. Priviți pasările cerului, ne zic ei, și veți vedea că aripile lor sunt mai mult sau mai puțin grele; dar tocmai acelea le fac sprintene în a spinteca văzduhul. Ușurați-le de greutatea aripilor: vor cădea ca moarte la pământ. Așa și poruncile lui Dumnezeu sunt aripile cu care sufletul nostru se ridică spre Cer: cu cât sunt mai mari și mai grele, cu atât mai sigur și mai repede ne poartă pe înălțimile sfințeniei la Dumnezeu.

Porunci a pus Dumnezeu întregii zidiri — și ea se supune. Chiar Fiul lui Dumnezeu, venind printre noi, s'a supus poruncilor, cum ne învață și serbătoarea de azi, spre a ne învăța la supunere. Toată viața pământească a Mântuitorului nu este decât o împlinire desăvârșită a voinței lui Dumnezeu. S'a făcut ascultător până la moarte, și încă moartea pe cruce (Filip, 2, 8).

Cum se reculege sufletul nostru în fața Fiului lui Dumnezeu făcut om și ascultător de glasul Părintelui din Ceruri? Și cum înțelegem vorbele sfinte: „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile lui. Acesta este tot omul” (Ecl. 12, 13)?

Cumpănind rolul poruncilor dumnezeiești în istoria omenirii, cum și înțelesul lor adânc nu numai pentru individ ci și pentru societate, am văzut de bine în Domnul, Iubiți Frați și Fii, să dispunem, din prilejul acestui

An Nou de har și de mântuire, ca în cursul lui, Ven. Frați Preoți să tâlcuiască, în predici, poporului dreptcredincios, *poruncile Domnului*. Gândul Nostru se îndreaptă astfel spre *Decalog*, această lege de temelie a omului ca și a societății. — Intr'adevăr o conviețuire socială nu se poate concepe, și cu atât mai puțin realiza, fără observarea Codului Sacru al Decalogului. Și oricare ar fi ținuta unuia sau altuia față de religie și de credință, nu se va găsi nimeni care să poată spune că Decalogul nu apără pe om împotriva omului, constituind din cele mai vechi timpuri cea mai de seamă bază a oricărei conviețuirii tocmai pentru că consfințește, în numele și sub sancțiunea lui Dumnezeu, drepturile și datoriile fiecăruia. — Libertatea de conștiință, dreptul la viață, la bunul nume, dreptul de proprietate ș. a. m. d., iată ce apără, cu autoritate divină, acest codice al dreptății și al sfințeniei, căruia omenirea îi datorează așa de mult! Departe de a fi un jug Decalogul este o scăpare, un sprijin, un apărător.

Tocmai pentru că ochiul credinței e mai limpede când inima e curată, să căutăm, să păstrăm în acest An Nou curățenia inimilor noastre, bătătorind căile poruncilor Domnului. În sbuciumul în care trăim, noi să ne vedem de mântuire: „*Cele ce s'au poruncit ție acelea cu cuviință le cugetă*, ne zice Înțelepciunea, *că nu-ți sunt de nevoie cele ascunse*” (Sir. 3, 21). Pune gând în inima ta să păzești poruncile Domnului că aceasta aduce răsplata veșnică (cf. Ps. 218, 112).

II.

P. S. Ioan al Lugoșului ne arată isvoarele păcii

[...] Din suflete cucernice să se înalte rugăciuni pentru pace în marele praznic al Nașterii Domnului Isus.

La rugăciune pentru pace ne îndeamnă din nou *Sf. Părinte dela Roma*, într'o scrisoare din urmă către Secretarul său de Stat, rânduită pentru toți Episcopii din lume, pentru a mobiliza sufletele tuturor credincioșilor cu

acest gând sfânt. *Părintele creștinătății* arată că, în vreme ce în războiul înfricoșat, care curge nemilos mai departe, lăsând în urma sa mare de sânge, praf și cenușă, toată lumea se tânguește cu amar, pentru nemăpomenitele pagube materiale și se cutremură la gândul desnodării sufletului înfricoșat al urmărilor nebănuite, nu toți însă coboară în sufletele lor pentru a-și da seama, că omenirea își ia pedeapsa păcatului greu, de a se fi depărtat de Dumnezeu și de legile Lui.

Pentru aceea este de datoria tuturora, spune mai departe *Sf. Părinte*, cari înțeleg durerile și loviturile ceasului de față, să se roage și să ispășească. Când ura urlă iar glasul dragostei tace și poruncile Evangheliei sunt date sărării, fiecare trebuie să trezească vie conștiința în suflet. Să se întrecă oamenii în faptele pocăinței și ale ispășirii, pentru ca să se plinească nădejdele *Sfântului Părinte: să se întemeieze în lume pacea nu pe ură și pe puterea armelor, ci pe adevăr, dreptate și iubire*. Precum la începutul înfricoșatei încercări a așezat soarta omenirii în mâinile Preacuratei Fecioare Maria, iar în anul trecut în ziua Neprihănitei Zămislirii, a închinat omenirea întreagă Neprihănitei Inimi a Maicii Preacurate, așa roagă acum pe Preacurata Fecioară să cerșească de la Dumnezeu Său Fiul înnoirea sufletelor și a vieții obștești.

Pentru aceea *Sfântul Părinte* invită pe toți episcopii din lume să împărtășească gândul său credincioșilor, să se roage toți împreună, pentru scutirea păcatelor omenirii și tot atunci să facă închinarea dăruirii lor Neprihănitei Maicii a Preacuratei Fecioare Maria, pentru cerși, prin aceasta, pacea mult însetată de plinirea acestui gând împărtășește din toată inima, binecuvântarea și cheazășie a toată binecuvântarea.

Dorind să înmă, cu dragă inimă, invitarea Părintelui creștinătății și plinirea intru toate a gândului său sfânt, rândum, întrucât nu s'a putut face aceasta în praznicul Neprihănitei Zămislirii, să se facă în toate bisericile Eparhiilor noastre a doua zi de Crăciun, praznicul Măriei Domnului, rugăciuni pentru pacea lumii, după gândul talmăcit din Ceteata Eternă a lui Petru: *Pacea întemeiată nu*

FOIȚA „UNIRII“

Școala activă la porțile filosofiei lui Kant

Imaginația

Indată ce necesitatea a dat de știre eului nostru, că o trebuință trebuie împlinită, imaginația caută mijloace de împlinire.

Un exemplu din lumea savanților ne lămură pe deplin despre felul cum necesitatea comandă imaginației, ba chiar terorizează, când e cazul. Sven Hedin, marele explorator suedez, prin pustiu nisipos al Asiei, dintr'o neglijență comună echipajului său, constată cu surprindere că apa e pe sfârșite. După o zi de chinuitoare sete, sacrifică un cocoș și-i bea sângele. Oamenii din echipaj nu se fereau de urina câmillei. El, Sven Hedin a mâncat de sete iarbă și s'a freat cu frunze verzi, ca să-și mai umezească trupul. Un om al său, ca să-și ușureze suferința, lua nisip în gură și zicea că e apă. Mânile lor răcăiau în nisip după apă, fără nădejde de a o afla, ci, după o lege psihologică, să se afle în treabă. Mai târziu mâinile le-au

înțepenit, umbletul s'a îngreunat, numai lupta pentru viață le mai conserva puțină energie în trup și suflet. Când în sfârșit a dat de o băltoacă în alvia unui râu secat și a beut — atunci a simțit exploratorul, cât de plăcută e existența. „M'am simțit mai aproape de Dumnezeu și de vecinicie ca oricând — zice el în descrierea sa. Prin suferință a cunoscut absolutul, pe care îl caută filosofia kantiană.

Dar nu numai în cazuri excepționale, imaginația creiază mijloace de a potoli setea, ci și în împrejurări normale, imaginația e aceea care conduce la împlinirea trebuinței ori de câte ori se anunță setea, foamea, frigul și împinge acțiunea câte odată chiar spre ce ni se pare irațional. Zadarnic rațiunea ne-ar deconsilia, trebuința ne obsedează, a rupt un echilibru, ne amenință cu peirea. Pe tema aceasta scriitorul Knut Hamsun brodează o lungă povestire, în care eroul din romanul „Foamea” își pune imaginația în acțiune ca să găsiască în împrejurările tragice, în care trăește, mijloace *legale* de îndestulare, dar ca să rămână demn e expus la multe umilințe. Este ironizat că nu iese „cu scobitoarea între dinți”, când eroul e lăhnit de foame.

Vorba populară:

*Trece vara ca o pâne,
Vine iarna ca un câne,*

e tot ce poate fi mai imaginativ despre necesitate, ce se arată uneori ca o mușcătură, așa e de tulburătoare.

Lipsa de imaginație stinge prevederea, iar lipsa de prevedere nimicește stăruința, atât de importante în desfășurarea oricărei vieți, încât, în ce privește educația, ar trebui să deschidem aici pentru fiecare în parte câte un capitol.

Ne mulțumim să inserăm proverbul: e greu omului până se apucă de ceva, că de lăsat ușor se lasă, proverb, care nu se potrivește muncitorului agricol, cu stăruință, an de an. Dacă uneori munca lui are lipsuri se datorește sentimentului inferiorității. Lipsa de perseverență la lucru și-a făcut apariția în secolul al 11-lea, când s'au făcut din politică și din slujbe profesii de muncă ușoară, care în scurtă vreme au concurat celelalte profesii, scrie generalul V. Mitrea, în „Pedagogia instrucției militare” pg. 77.

Sentimentul

Imaginația, care deseori trece alături de o logică, poate superstițioasă, trezește sentimentul.

Școala activă cultivă sentimentul ca pe o nobilă manifestare a sufletului omenesc, (d. ex. religia fără sentiment ar înceta să mai existe) împotriva părerii unor filosofi, în frunte cu Kant, care elimină sentimentul:

pe puterea armelor și pe ură năpraznică, ci pacea întemeiată pe sufletul Domnului Isus, pe adevăr, dreptate și iubire. — Tot atunci să reînnoim dăruirea noastră Inimei Neprihănite a Maicii Domnului, în felul arătat în pastorala noastră pentru praznicul Adormirii Maicii Preacurate.

Ploaie de haruri. P. Iosif I. Bal dela Obreja a ținut misiuni în mai multe parohii. Și anume:

In Calvaser, 6-12 Nov. Numărul credincioșilor: 1350, dintre cari s'au mărturisit și împărțit 859 și s'au primit solemn în sinul Reuniunii Mariane 145 membre. Predici s'au ținut 19. La mărturisiri a ajutat P. Boian.

Deaj 12-20 Nov. (415 cred. dintre cari 185 Romi) s'au împărțit 305, iar în Reuniunea Mariană au fost primite solemn 78 m. În decursul misiunilor s'au cununat 9 perechi concubinari. Predici s'au ținut 21.

Băgaci 21-27 Nov. (420 cred., dintre cari 200 Romi). Mărturisiri 250, cumin. 354. In Agru s'au înscris 52 membri, iar în Reuniunea Mariană au fost promovate sărbătorește 75 membre. Predici s'au ținut 19. S'au convertit dela bapțiști și unitariani 4 persoane.

Subpădure 28 Nov. — 2 Dec. (451 cred.) S'au mărturisit 262 și s'au împărțit 304. In Agru s'au înscris 29 bărbați, iar în Reuniunea Mariană au fost promovate solemn 34 membre. Predici s'au ținut 18 și s'au cununat 2 perechi concubinari.

Adămuș 4-9 Dec. (630 credincioși). Mărturisiri și cuminecări 375. Inscriși în Agru 37, primirea solemnă în Reuniunea Mariană alor 77 membre. S'au cununat 6 perechi concubinari. S'au ținut 23 predici.

Dâmbău, filie la Adămuș. 9-11 Dec. (153 cred). Mărturisiri și cuminecări 85. Inscriși în Agru 15, iar în Reuniunea Mariană promovate solemn 27 m. S'a convertit dela luterani o persoană și s'a cununat 1 pereche concubinari. Predici s'au ținut 8.

Vesăuș 12-18 Dec. (772 cred. dintre cari 292 Romi). Mărturisiri 452, cuminecări 670. S'au cununat 10 perechi concubinari, dintre cari 9 perechi sunt Romi. In Agru s'au înscris 54, iar în Reuniunea Mariană au fost primite solemn 123 m. S'au ținut 24 predici în biserica mereu fixată.

Astfel după ce *Critica rațiunii pure* ne face cunoscută o lume statică, *Critica rațiunii pure practice* preconizează o morală pură, delibată prin rațiune, pură de orice sentiment, de orice folos, o morală practică prin împlinirea „datoriei“, „cuvânt sublim“, cum se exprimă Kant. Nu ni se spune, că ne facem datoria plătind cu ochiu pentru ochiu ori celui ce ne răpește mâneca să i întindem cămașa. Cu alte cuvinte, preferim metoda represiv sau preventiv?

Ni-se spune, însă, că educatorul, eu abateră dela regula stabilită, poate introduce elevii în morală făcând apel la simțuri prin plăcerea ce le-o oferă recompensa ori prin durerea ce le-o cauzează pedeapsa, dar mai incolo orice sentiment să înceteze, căci bazându-se pe sentimente, educatorul face din elevi niște lamentabili „eroi de romane“; poate aluzie la „Suferințele tinărului Werther“ al lui Goethe.

Kant nu se referă la exemple, fiindcă includ morală și sunt de prisos. Inșă s'ar putea să aibă mor. la kantiană altă interpretare decât cea obișnuită. Din exemplele ce putem aduce, constatăm ce nu e morală.

Kant spune că nu-i morală fapta bună a lui Leibnitz, care a pus înapoi o insectă pe frunza ei, după ce i-a studiat finalitatea organismului, și argumentează, că a fost deter-

Jidveiu 18-22 Dec. (420 credincioși, dintre cari 180 Romi). Mărturisiri 250- cuminecări 310. In Agru s'au înscris 15 bărbați, iar în Reuniunea Mariană s'au promovate sărbătorește 36 m. S'au cununat 2 per. concubinari. S'au ținut 15 predici.

Păstorii de Dumineca

— Un răspuns și o lămurire —

Părintele I. Oprinca în articolul său „Dăscălișorii de păstori“, publicat în Nr. 41-1943 mă onorează cu un răspuns, în care recunoaște că peste tot am dreptate — ceea ce ar fi adus cu sine, să nu mă dăscălească — și nici să scrie acel articol.

Chestiunea cu Constantin cel Mare e tocmai de-a'ndoașea —: nu eu și nici alții nu dau în vileag greșelile preoșilor, ci ei, preoșii respectivi își dau publicității greșelile vieții și faptelor lor. Se întreabă: cine ne-a pus dăscălișorii? Răspundem —: conștiința și interesul față de Biserică și preoșii ei. Este aceasta un drept sacru al nostru, și o elementară obligație. Doresc binele Bisericii și preoșilor ei. — Altfel, aș frece indiferent și, în loc să scriu seria de articole, m'aș fi pus pe altă cărare să umblu. Rog să se ia la cunoștință, că nu sunt dornic de înaintare și că neavând „alte calități nu împing pe nimeni înapoi“ întru cât, spre regretul meu, nu fac parte din albul clerului.

Da, preoșimea și-a făcut datoria — și, nu doresc de cât să și-o facă și acum din plin și în cel mai perfect spirit evanghelic. Preoști sfinți pe pământ nu sunt mulți, dar nu admitem ca de sub reverență să iasă prea des la iveală omul cu relele lui deprinderi lumești. Puterea de a judeca, de care amintește păr. Oprinca, nu o au laicii, — o au mai Marii Bisericii. Noi ne arătăm doleanțele și sfintele doruri ale inimei noastre de credincioși. Dacă oile turmei sunt năvăleșe, eu cred că Păstorul cu atât mai ales trebuie să fie treaz și fără năravuri —, altfel, cine ne va duce pe noi la pășunea cea bună?...

E adevărat că Domnul nu a pedepsit pe Apostolii cari au cerut mărire —: eu cred însă că între preoșii de azi nici unul nu se va putea compara cu un Apostol de demult, — și mai cred că apostolii au adormit o singură dată în vieaja lor, într'o singură noapte și într'o singură grădină.

minat de plăcerea ce i-a adus o simțurilor studiul insectei.

Asemenea, nu e morală nici iubirea fiului pentru părinți „ca să trăiască mult și bine pe pământ“, pentru că e o iubire utilitaristă, nu e pură, nu e independentă de orice sentiment, nu e izvorită din pură datorie, nu e imperativ categorică.

Dar, atunci când *Fichte*, mult apreciat de Kant, fiind la strâmtoare, a cerut marelui filosof o sumă de bani cu împrumut, Kant și-a făcut datoria astfel, că l-a respins dela înălțimea salariului său, argumentând cu un sofism: am prea bune păreri despre d-ta ca să te expun la neputința de a-i restitui și astfel să trebuiască să-mi schimb părerea.

Oricare ar fi interpretarea, școala activă, constată abstracțiunea și eliminarea sentimentului, atitudine adoptată de educația religioasă actuală. Nici religia nu s'a imunizat de abstracțiuni și un elev ascultă ora de religie cu scopul egoist, apropiat, de a trece clasa, iar nu de a simți cum i-se desvoaltă sentimentul, fluidul vieții. Ce e fermentul pentru pâine, acidul din gușa albinei pentru miere, chiagul pentru lapte, e sentimentul pentru vieață.

(Va urma)

Toma Cociștu

Cunosc mizeriile existenței preotului într'un sat *prăpădit*, cum era bunăoară Homorodul, care îmi este pururi viu în amintire. Nu despre acești vrednici preoști, aruncați la spatele lui Dumnezeu, cari trăiesc în nenumărate privațiuni și obligațiuni, a fost vorba, ci, în general — indiferent de existența lor materială, a fost vorba despre rosturile și misiunea preotului. Părinte Oprinca, cine nu se poate lepăda pe sine, nu poate urma pe Domnul. Ori, vieaja, calea și existența Mântuitorului a fost un lanț nesfârșit de suferințe, pătimiri și privațiuni — din leagănul din iesle până pe Golgota răstignirii...

Preoția nu e una de confort, saloane și bunăstare materială, ci de privațiuni, modestie și jertfă — pentru că numai așa putem concepe apostolatul. În caz contrar, preotul e un funcționar eclesiar, care nu se deosebește cu nimic de un alt funcționar, decât doar prin faptul că poartă reverența — iar cancelaria lui e Biserica. Eu recunosc în mod cavaleresc că Sf. ta ai scris răspunsul de cea mai perfectă bunăcredință și onestitate. Dar, în acest caz ne desparte viziunea apostolică a preotului și preoției.

Să dea Dumnezeu să mă înșele realitatea. — Sf. ta spui „aparențele“. Nu caut și nici nu pot afla, cine ce are în adâncurile inimei. Eu holda o judec după rod, — pomul după fructe. De cât, un pom de soi, care nu dă roade — la nevoie, în caz de sete, mă mulțumesc și cu niște porumbele, să-mi stâmpăr aleanul.

Răstălmăcirea unor texte și fapte din Biblie, care frizează ireverența, nu este un argument pentru cei ce fac o altă exegeză a simbolurilor și textelor biblice. — Nu este condamnat nimeni pentru că întră undeva, ci pentru ce face acolo. Că Mântuitorul s'ar fi bătut în biserică, nu știu să fie scris acest lucru în sf. Scriptură; —: că a alungat pe negustori e una, că s'a bătut cu cineva, e alta.

Păr. Oprinca spune că sunt alte probleme de discutat. Nu, de o mie de ori nu, părinte Oprinca. Pentru preot aceasta este singura problemă de discutat, acum și în vecii vecilor. Chiar dacă am vrea să discutăm alte probleme profane, ca: chestiunea Ardealului, nu o putem face, nu de teama ca să nu fim judecați, ci de teama să nu fim dăscăliși cu vreun paragraf de lege.

Părinte Oprinca uite, eu spre exemplu, nu m'am supărat când cineva, tot în coloanele „Unirii“, ne-a dăscălit pe noi laicii, fiii Bisericii, noastre dragi, că suntem credincioși de Dumineca. Ba, ne-am zis cu rușine, fără să protestăm, că are dreptate — și mult ne-am pus pe gânduri și ne-am muștrat pentru păcatele noastre de fii nevrednici ai Bisericii, — și nici prin gând nu ne-a trecut să ne luăm apărarea. In toate articolele publicate aci, nu vei vedea o iotă, de asemenea apărare — necum s'o punem aceasta în vina preoșilor sau, numai a lor. Vina o poartă —: timpurile și preoșii cari nu sunt la înălțimea lor.

Eu am cerut această înălțare a preoșilor pe măsura timpurilor de mari prefaceri, prin care trecem, — dorind Bisericii mele și preoșilor ei tot prestigiul și o cât mai largă adesiune a sufletelor.

Lumea nu mai acceptă păstori de Dumineca, nici păstori teoretici — de cei năimiși, să nu mai vorbim —: Adevărul acesta este!

Iar dacă noi nu ne putem lumina în problema preoșilor, să întrebăm pe Domnul să ne spună El, care esre arzătoarea și eterna Lui dorință...

Valeriu Bora

Brutal, dar sincer. Printre atâtea glasuri mieroase, cari vreau să poarte națiunile mici cu zăhărelul, s'a auzit deunăzi și unul care s'abate dela tradiția veche și cunoscută. E glasul revistei engleze *New Statesman and*

Nation, care, după cum reține agenția *Rador* (28. XII. 93), ocupându-se cu problema independenței statelor mici, o spune pe șleau:

„Pe terenul atât de încălțat al relațiilor externe, independența trebuie să fie totdeauna socotită ca o concepție relativă. *Suveranitatea micilor popoare este o iluzie romantică de totdeauna*, din care unii oameni politici ai zilei fac o poveste importantă.

Noul fapt brutal, decisiv în lumea modernă, este însă că războiul tehnic modern și mai ales războiul aerian are nevoie de atâtea izvoare economice, încât țările mici nu se mai pot apăra singure cu vreo șansă de succes.

„Războiul actual — continuă revista — a adus vreo jumătate de duzină de guverne suverane la Londra, guverne care au putut medita în chip folositor asupra valorii independenței în epoca tancurilor și a avioanelor de bombardament în picaj.

În acești ani de exil, gânditorii politici de stânga au început să se familiarizeze cu ideea limitării suveranității naționale.

Astăzi, *suveranitatea a devenit o iluzie primejdioasă și jenantă*, în vreme ce neutralitatea a devenit un adevărat lux imposibil.

Colțul AGRU-lui

Sibiu. În ziua de 17 Dec. a. c., „Astru” și-a ținut ultima lui ședință, înainte de vacanță. Programul a fost instructiv și plăcut. Stud. *I. Zăgreanu* a citit „Momente și impresii dela Mănăstirea Prislop”, lucrare în care toate înalte gânduri și arzătoarele dorințe de bine, născute în sufletele celor ce au avut fericirea să participe astă vară la exercițiile spirituale ținute la Mănăstirea Părinților Bazilitani dela Prislop, au fost evocate și împărtășite tuturor membrilor Astrului. Studenta *Doina Nistor* a citit impresionant și nespuse de plăcut „Gânduri de Crăciun”. Apoi corul studenților a cântat mai multe *colinzi*, dând ședinței o atmosferă de familiaritate și transpunând pe toți într-o simțire de pură adorare pentru Pruncul Isus.

Frumoasa activitate desfășurată de entuziasta Asociație a studenților noștri dela Universitatea Ardealului, s'a încheiat — în această primă parte a anului academic — cu două zile de *reculegeri sufletești*, în vederea apropierii sărbătorii Crăciunului. Exortațiile au fost ținute la Casa Studenților, de Păr. *I. Agărbiceanu*, iar Sf. Impărtășanie, la care studenții s'au apropiat în corpore într'un impresionant număr, a fost primită în Capela Surorilor dela Clinicile Universitare.

Timișoara. Mergând pe drumul unei frumoase tradiții, Agrul timișorean a organizat în postul Crăciunului un nou ciclu de *conferințe religioase*, cu ocazia cărora fiii bisericii noastre au putut face noi reflexii asupra marilor probleme naționale, în deslegarea cărora biserica română unită a avut un rol de primul plan în trecut și continuă a-l păstra și astăzi.

Prima conferință a ținut-o în ziua de 5 Decembrie 1943 Dl *Zenovie Păclisanu*, eruditul cărturar, a cărui știință istorică este un îndreptar pentru conștiința românească de azi. Domnia-Sa a vorbit despre „Rolul bisericii române unite în lupta de desrobire națională”, arătând cu date istorice verificate că începând dela Inochentie Micu, întemeietorul doctrinei politice românești din Ardeal, cotiturile decisive ale vieții politice românești din fosta monarhie habsburgică au fost determinate de svâcnirile de conștiință națională ce porneau dela Blaj.

Duminea următoare, 12 Decembrie 1943, în metropola Banatului a răsunat pentru prima dată glasul unui tânăr erudit, Păr. *Dr. Iuliu Hirțea*, care a dezvoltat subiectul: „Noțiunea luminii în Sf. Scriptură”. — Publicul a urmat cu deosebit interes și cu adâncă satisfacție „calea luminii divine” prin labirintul textelor biblice, a căror perfectă cunoaștere i-a îngăduit conferențiarului să-și împlinească cu ușurință spinosul rol de călăuză. Această conferință a fost totodată și ședința de închidere a *exercițiilor spirituale* pe care Păr. Hirțea le-a ținut pentru studenții timișoreni grupați în jurul Astrului.

În sfârșit, a treia și ultima conferință a ținut-o în ziua de 19 Decembrie 1943 Dl Prof. *Dr. Alexandru Borza*, președintele girant al comitetului central, vorbind despre: „Probleme fundamentale pentru biserică și neam”. Savantul profesor făcând o edificatoare paralelă între viața plantelor, animalelor și oamenilor, a

arătat că legea supremă a tuturor este perpetuarea speciei, care până când la primele două are un caracter inexorabil și se împlinește în chip nedesmințit, în societatea omenească suferă înfrângerii câteodată catastrofale, datorită libertății omului. Printr'o regretabilă perversitate a simțului moral și întunecare a răspunderii față de viitor, omul modern, în căutarea satisfacțiilor egoiste, ocolește prin cele mai variate și perfide mijloace răspunderea procreației, singura însă care dă sens vieții și mulțumire pentru truda noastră pământească. Această rătăcire are un aspect alarmant în mijlocul națiunii noastre, pe care statisticile oficiale ne-o arată în declin demografic. Cauzele rătăcirii sunt de natură religioasă și morală. Când Românii vor cinsti altfel altarele sfinte și vor redobândi înalta conștiință a demnității lor morale și umane, satele și orașele noastre vor fi din nou pline cu copii și națiunea vi-guroasă va sta neclintită pe pozițiile ei istorice, înfruntând toate vrămășiile dinlăuntru și dinafară. Familii creștine sănătoase și copii numeroși și buni, iată secretul viitorului! Competința și finețea expunerii au așezat o problemă veche în cadrul unei arzătoare actualități.

Toate conferințele s'au ținut în sala festivă a liceului comercial pusă la dispoziție cu largă bunăvoință din partea Dlui director *Gherman* și au fost urmate de un foarte numeros și select public. Ele au fost prezidate de Dl *Dr. Ion Tenchea*, avocat în Timișoara și președintele Agrului local.

Cugir. Organizația „Agru”-lui din Cugir a donat bisericii române-unite din loc trei rânduri ornate bisericesti în valoare de 117.000 (o sută șaptesprezece mii Lei). Acest gest de înaltă valoare creștinească se datorește distinsului președinte *Dr. Ioan Dobocan*, medic, și comitetului de conducere, care lansând liste de subscripție a încasat suma de 84.000 lei. În ac laș scop, Corul „Agru” a donat suma de 23.075 Lei, realizată cu ocazia diferitelor serbări religioase.

Duminea, 19. XII. 43, s'a făcut sfințirea celor trei ornate bisericesti de către Păr. *Bejan I.*, *Avram S.* și Păr. *A. Jidav*. Cu această ocazie a vorbit Păr. *A. Jidav*, directorul spiritual al Agru-lui, despre „Milstenie” arătând totodată și semnificația ornatei bisericesti. Au fost prezenți nu numai membrii Agrului, ci mulțime mare de credincioși cari au rămas foarte impresionați de realizările tinerei organizații.

Aducem și pe această cale mulțumiri președintelui, Comitetului și întregii Organizații din Cugir, precum și tuturor celor cari au contribuit cu banul lor la cumpărarea acestui dar minunat făcut Pruncului Isus de ziua Nașterii Lui. — Pruncul Isus care va vedea pe preoții Săi învesmântați cu purpura dăruită Lui de Agriști, să binecuvinteze fapta lor și să le răsplătească cu multe daruri cerești. (aj.)

Știri mărunte

Noul an 1944 să aducă lumii pacea mult dorită, iar colaboratorilor și cititorilor „UNIRII” har și binecuvântare dela Domnul!

Abonament nou. „UNIREA” începe anul al 54-lea de viață. Vârsta i-ar da drept la *traie senin, ferit de grijile existenței. Din nenorocire, cu anii cresc și poverile. A trebuit să lupte din răputeri, ca să nu fie doborâtă până acum.* — Și orizontul rămâne mereu întunecat. N'ar fi oare mai cuminte să ne dăm la o parte din calea relelor, așteptând zile mai bune? — Ispita e mare pentru nervii conducătorilor, hărțuiți de grijile materiale și puși la supărătoare încercări și restricții redacționale. — Simțim însă că nu avem acest drept. Intrat în luptă, ostașul trebuie să meargă înainte fără șovăire, la izbândă ori la moarte. — Avem credința tare, că mergem la biruință. Pentru câștigarea ei, familia cetitorilor noștri nu va șovăi în fața măruntelor sacrificii absolut necesare pentru existența gazetei, ci ne va trimite fără întârziere prețul noului abonament, pe care îl deschidem prin aceasta, pe anul 1944, la următoarele sume:

pe un an 500 Lei
pe șase luni 280 Lei
pentru străinătate un an 1000 Lei

Pe lângă plata abonamentului, rugăm

Tipografia Seminarului Blaj

pe vechii cititori să ne câștige abonați noi, împlinind astfel o adevărată datorie de conștiință față de Biserică și neam.

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri: Păr. *Olimpiu Făgărașanu Manciu*, nouhirotonit, a fost numit admin. parohial la Dobricul Lăpușului, iar Păr. *Vasile Rusu*, tot nouhirotonit, a fost rânduit admin. parohial la Căpușul Mic.

Bucurie creștină la Brașov. În ziua de 19 Decembrie trecut a avut loc, la biserica noastră parohială din Brașov, serbarea pomului de Crăciun, la care a asistat lume multă și aleasă, în frunte cu d. colonel *Manole Onescu*, prefectul județului. Serbarea s'a început cu un *concert de colinzi*, dat de corul bisericii sub priceputa conducere a Păr. *Vasile Giurgea*. Colinzile executate cu o precizie impecabilă au făcut o impresie foarte plăcută asupra ascultătorilor. Conferința ocazională a fost ținută de dl *Gavril Pop*, directorul ziarului „Tribuna”, care a descris marea durere a fraților noștri, cari și azi se văd siliți să sărbătorească Crăciunul cu ochii înlăcrimați și cu glasul stins de nefericirea care i-a ajuns. S'au împărțit daruri la 64 copii săraci dela școlile primare, ca paltoane, pantofi, pantaloni, jerseuri, ciorapi, rochițe, bomboane, prăjituri, apoi făină și zahăr la 43 familii sărace, în valoare totală de Lei 220.000. Darurile parte au fost primite în natură, parte cumpărate de către Reuniune. În natură au contribuit: Crucea Roșie, prin prezidenta dna *Valeria Cutean*, stofă pentru șase paltoane; Fabrica *Bod 50 kgr.* zahăr prin dl *Ing. Nicu Gherman*; Fam. *Dumitru Berbecariu* un sac de făină și stofă pentru rochițe; Firma *Buhuș*, prin Fam. *Bologa*, stofă pentru rochițe și pantaloni. Iar Reuniunea a cumpărat diferite obiecte în valoare de Lei 170.000. Astfel s'au împărțit: 6 paltoane, 10 p. pantaloni, 30 b. pulovere, 6 rochițe, 23 p. pantofi, 50 b. șosete, 200 kgr. făină și 100 kgr. zahăr. La sfârșit Păr. *Protopop Aurel Ghilea* mulțumește membrilor Reuniunii *Mariane locale*, a căror activitate caritativă o laudă această serbare, precum și *marinimoșilor* donatori pentru jertfa adusă.

Dela Beiuș. Este un obicei la liceul „*Samuil Vulcan*” din Beiuș, ca în fiecare an serbarea de Crăciun să fie organizată de elevii cl. VIII-a. În anul acesta elevii clasei a VIII-a au dat o reprezentație de operă, cu costumație și tablouri adecvate. În sala de festivități a liceului „*Samuil Vulcan*” s'a reprezentat în zilele de 12, 13, 14 și 15 Decembrie a. c., pentru publicul și tineretul școlar piesa de operă „*Vicleimul*”, compusă de dl *Mihai Bruchenthal* profesor de muzică. Serbarea a fost organizată de d. profesor *Popovici Victor* dirigintele clasei a VIII-a cu elevii clasei, cu colaborarea elevilor dela liceul român unit de fete și cu concursul Fanfarei Batalionului II Vânători de Munte sub conducerea Dlui Sublocotenent *Dulgherescu*. Decorurile au fost susținute de d. profesor *Ioan Nicolas*. Publicul din orașul Beiuș a ținut să fie de față la aceasta operă prin toată suflarea românească, în frunte cu autoritățile militare și civile.

Locale. Măine, Duminecă după Anul Nou, va predica în catedrală Păr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Academiei Teologice.

Italia de Sud izolată de Vatican? După cum scriu gazete de-ale noastre, ziarul italian *Corrispondenza* ar confirma știrea că Vaticanul nu are nici o știre despre autoritățile clericale din Italia de Sud unde trupele anglo-americane de ocupație au refuzat cererile Papei pentru reluarea legăturilor cu Vaticanul. Acest fapt este atribuit influenței reprezentantului sovietic în comisiunea Mediteraneană, printrucă Sovietele nu recunosc Vaticanul. Ziarul scrie: „Dacă autoritățile religioase ar încerca să reia în secret legăturile cu sfântul Scaun, ele ar trebui să se aștepte la sancțiunile aliaților”.

Gest românesc. Agenția *Havas Ofi* increstează gestul generos al guvernului român, săvârșit, prin mijlocirea Asociației Naționale a Femeilor Române, în favorul copiilor Franței. Și anume se precizează că, dintr'un transport total de 51 vagoane cu alimente, 14 vagoane au și sosit deja la Paris pentru a fi împărțite diferitelor regiuni franceze.

† **Dr. Ionel Rișca**, avocat, fost deputat de Alba, a încetat din viață în ziua de 9 Decembrie trecut, la vârsta de 54 de ani, într'al 22-lea an de fericită căsătorie. — Veșnică-i fie pomenirea!